

E-OPŠTINE

korak ka punom građanskom učešću

Uvod

U aprilu 2017. godine Nova društvena inicijativa - NSI započela je pilot projekat "Povećanje učešća građana i odgovornosti lokalnih samouprava na severu Kosova". Cilj je bio da se proceni nivo pridržavanja principima učešća građana i odgovornosti lokalnih samouprava u okviru kosovskog sistema.¹ Pored toga, namera projekta je bila da se identifikuju primeri dobre prakse i istraži njihova primenljivost u lokalnom kontekstu.² Ovo je rezultiralo nizom preporuka i akcijama koje su ojačale lokalne samouprave u uspostavljanju inovativnih mehanizama za interakciju sa građanima.

Nakon istraživanja stavova građana, analiziranja njihovih potreba, ali i analiziranja primera dobre prakse iz regiona kada je reč o učešću građana u procesima odlučivanja, NSI je u novembru 2017. godine pokrenuo veb platformu E-Zvečan (www.ezvecan.com).

Nakon uspešnog sprovođenja pilot projekta, NSI je, uz finansijsku podršku PAX-a i OEBS-a, početkom 2018. godine započeo proces uspostavljanja dodatnih veb platformi, E-opština, u preostale tri opštine na severu Kosova (Severna Mitrovica, Leposavić i Zubin Potok). U novembru 2018. godine, www.esevernamitrovica.com, www.eleposavic.com, www.ezubin-potok.com su pokrenute.

E-opštine su jedinstvene veb platforme čiji je glavni cilj pružanje informacija građanima o strukturi i funkcionisanju svojih opština. To uključuje informisanje građana o događajima i vestima na lokalnom nivou, pružanje građanima uvid u javna dokumenta, ali i omogućava građanima da učestvuju u procesima donošenja odluka putem dostupnih mehanizam Sistem 48h i Pitajte gradonačelnika. Kroz mehanizam za učešće građana Sistem 48h, građani mogu da prijave problem svojoj opštini. Pomoću ovog mehanizma građani mogu da odaberu vrstu problema, opišu problem, navedu lokaciju i prilože fotografije. Davanjem kontakt podataka, građani dobijaju odgovor direktno u roku od 48 sati. Svi podnesci i odgovori arhiviraju se na veb portalima e-opština.

¹ Milovanović, Dina, "Da li je vaša opština zaista vaša"? - "Procena usklađenosti lokalnih samouprava sa principima učestvovanja građana u donošenju odluka na severu Kosova, NSI, 2017; <http://newsocialinitiative.org/wp-content/uploads/2017/11/Да-ли-је-ваша-општина-заиста-ваша-1.pdf>

² NSI, 'Innovative Approaches in Citizen Participation: Good Practices', 2017; http://newsocialinitiative.org/wp-content/uploads/2017/11/Good-Practices-report_final-draft.pdf

Mehanizam Pitajte gradonačelnika omogućava građanima da komuniciraju sa svojim gradonačelnikom putem veb platforme. Mehanizam daje mogućnost građanima da direktno postavljaju pitanje gradonačelniku i dobiju odgovor putem elektronske pošte, ako je pitanje u nadležnosti gradonačelnika. Sva postavljena pitanja i odgovori dostupni su na veb portalima e-opština.

Od početka 2020. godine, sve četiri veb platforme dostupne su i na albanskom jeziku (ranije samo na srpskom), zahvaljujući podršci Kancelarije poverenika za jezike i Evropske zadužbine za demokratiju.

U martu 2020. godine, veb stranica Covid-19 dodata je na veb platforme kako bi građane informisala o situaciji u vezi sa pandemijom. U ovom periodu, E-opštine su korišćene za onlajn javne konsultacije koje su opštine organizovale u okviru Programa inkluzivnog razvoja koji sprovode UN-Habitat, PAX i Community Building Mitrovica.

Od svog osnivanja do danas, E-opštine prate rastući trend a opštine mere porast broja korisnika, kao i broja mehanizma Sistema 48h i Pitajte gradonačelnika.

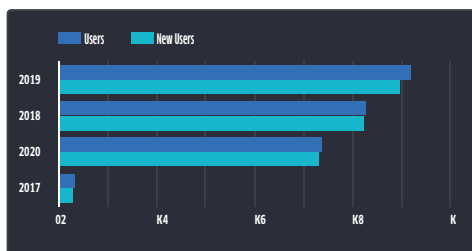

E-OPŠTINA
ZVEČAN
E-KOMUNA
EZVEČANIT

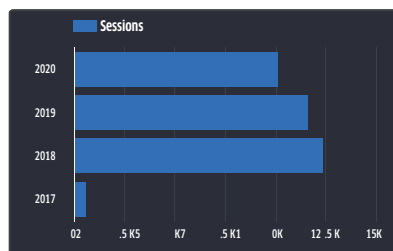
Zvečan

Veb platforma E-Zvečan prva je uspostavljena, a zvanično je počela sa radom 28. novembra 2017. godine. Platformu E-Zvečan posetilo je 18831 jedinstvenih korisnika, koji su ostvarili više od 34655 sesija od njenog uspostavljanja. Ako uradimo presek na godišnjem nivou: U periodu novembar 2017. – oktobar 2018. godine platforma E-Zvečan imala je 5431 korisnika, sa 10726 sesija, u periodu novembar 2018. – oktobar 2019. godine platforma je imala 8142 posetioca i 13057 sesija, a na kraju u periodu novembar 2019. – oktobar 2020. godine platforma je imala 5260 korisnika i 9949 sesija, što je optimalan broj korisnika uzimajući u obzir veličinu opštine i broj stanovnika.

Users
18,794

New Users
18,831

Sessions
34,655

Koristeći E-Zvečan, građani su gradonačelniku postavili 39 pitanja putem mehanizma Pitajte gradonačelnika, od kojih je na 24 pitanja odgovoreno, a na 15 pitanja nije jer nisu u nadležnosti gradonačelnika. Koristeći Sistem 48h, građani su uputili 41 zahtev opštini Zvečan.

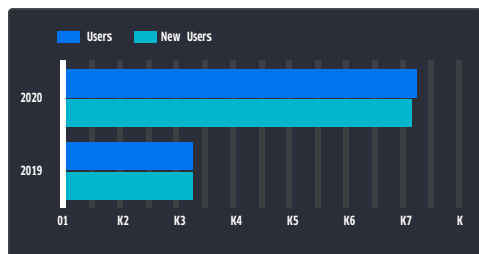
Opština Zvečan je sprovela jednu javnu konsultaciju sa građanima koristeći platformu E-Zvečan, a razlog je bila [rekonstrukcija i adaptacija proizvodne hale za potrebe vatrogasne jedinice u Zvečanu](#).

E-OPŠTINA
SEVERNA MITROVICA
E KOMUNA
MITROVICA VERIORE

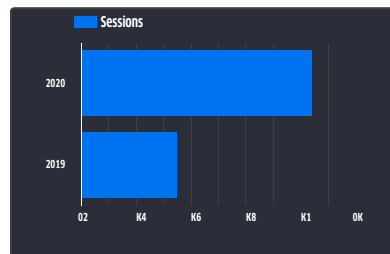
Severna Mitrovica

Veb platforma E-Severna Mitrovica zvanično je u funkciji od 28. novembra 2018. godine. Ovu platformu posetilo je 8567 korisnika odnosno 11859 sesija. U periodu novembar 2018. – oktobar 2019. godine platforma E-Severna Mitrovica imala je 1530 posetilaca i 2338 sesija, dok je u periodu novembar 2019. – oktobar 2020. godine platforma imala 6010 korisnika i 8064 sesija.

Users
8.5K

New Users
8,567

Sessions
11,859

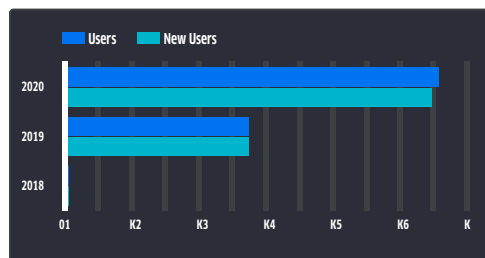
Koristeći platformu E-Severna Mitrovica, građani su gradonačelniku postavili 23 pitanja, od kojih je na 13 odgovoreno, a na 10 nije, jer nisu nadležnosti gradonačelnika. Koristeći Sistem 48h, građani su poslali 7 zahteva opštini Severna Mitrovica.

Opština Severna Mitrovica još uvek nije koristila platformu E-Severna Mitrovica za javne konsultacije sa građanima.

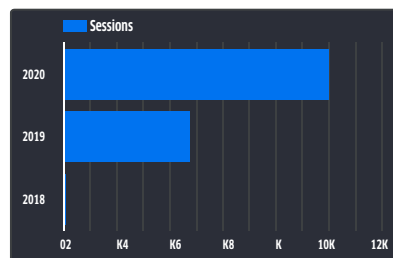
Leposavić

Veb platforma E-Leposavić u funkciji je od 28. novembra 2018. godine. Platformu je posetilo 8330 korisnika, odnosno 14876 sesija. U periodu novembar 2018. – oktobar 2019. godine platforma E-Leposavić je imala 1914 posetilaca odnosno 3281 sesiju, dok je u periodu novembar 2019. – oktobar 2020. godine platforma je imala 5903 korisnika odnosno 10182 sesije.

Users
8.2K

New Users
8.330

Sessions
14,876

Koristeći E-Leposavić, građani su gradonačelniku postavili 20 pitanja, od kojih je na 10 odgovoreno, a na 10 nije jer pitanja nisu u okviru nadležnosti gradonačelnika. Koristeći Sistem 48h, poslat je 1 zahtev opštini Leposavić.

E-Leposavić platforma korišćena je u svrhu izrade konačnog predloga projekta: Sanacija i adaptacija objekta i javnog prostora za potrebe organizacija i udruženja civilnog društva i osnivanje [Centra za ispitivanje potencijala i održivog korišćenja prirodnih resursa i zaštita životne sredine u regionu](#), i za izradu [Plana učešća građana](#).

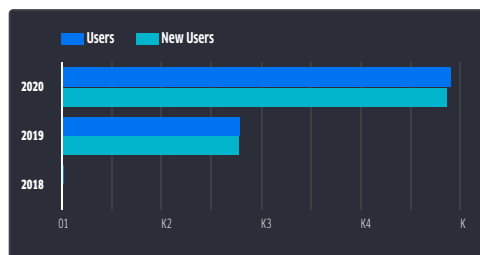

E-OPŠTINA
ZUBIN POTOK
E-KOMUNA
ZUBIN POTOK

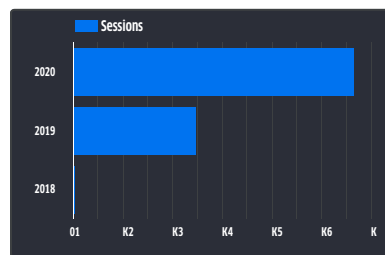
Zubin Potok

Veb platforma E-Zubin Potok zvanično funkcioniše od 28. novembra 2018. godine. Platformu je od uspostavljanja posetilo 5675 korisnika, odnosno 8162 sesije. U periodu novembar 2018. – oktobar 2019. godine platformu E-Zubin Potok posetilo je 1309 korisnika u 1890 sesija, dok je u periodu novembar 2019. – oktobar 2020. godine platforma je imala 3985 korisnika, odnosno 5666 sesija.

Users
5,6K

New Users
5,675

Sessions
8,162

Koristeći E-Zubin Potok, građani su gradonačelniku postavili 12 pitanja kroz mehanizam Pitajte gradonačelnika, od kojih je na 4 odgovoreno, dok na 8 nije jer pitanja nisu bila u okviru nadležnosti gradonačelnika. Opština Zubin Potok odgovorila je na ukupno 5 zahteva koje su građani poslali kroz Sistem 48h.

Opština Zubin Potok koristila je platformu E- Zubin Potok za javne konsultacije sa građanima. Prvi put za izgradnju [lokalnih puteva u selima Crepulja i Previja](#), a drugi put za izradu [Plana učešća građana](#).

Covid-19 info stranica

Početak aprila 2020, NSI je razvio COVID-19 info stranicu kao deo platformi E-opština. Svrha ove stranice je da na jednom mestu prikupi važne informacije o COVID-u 19, statistiku, važne brojeve telefona na centralnom i lokalnom novou, kao i da građanima pruži korisne linkove za pomoć tokom pandemije koronavirusa.

Linkovi do stranica: [E-Zvečan Covid-19 info stranica](#); [E-Severna Mitrovica Covid-19 info stranica](#); [E-Leposavić Covid-19 info stranica](#); [E-Zubin Potok Covid-19 info stranica](#).

Od 77 dobijenih odgovora u toku istraživanja koje je NSI sproveo u novembru 2020. godine, 62,3% ispitanika odgovorilo je da su im E-opštine pomogle da se informišu tokom pandemije.

Rezultati upitnika

U novembru 2020. godine, NSI je sproveo onlajn istraživanje putem upitnika kako bi prikupili stavove građana o korišćenju veb stranica e-opština i kako bi dobili preporuke građana za njihovo poboljšanje. Upitnikom su obuhvaćeni stanovnici četiri opštine na severu Kosova.

Predstavljamo vam najvažnije rezultate upitnika:

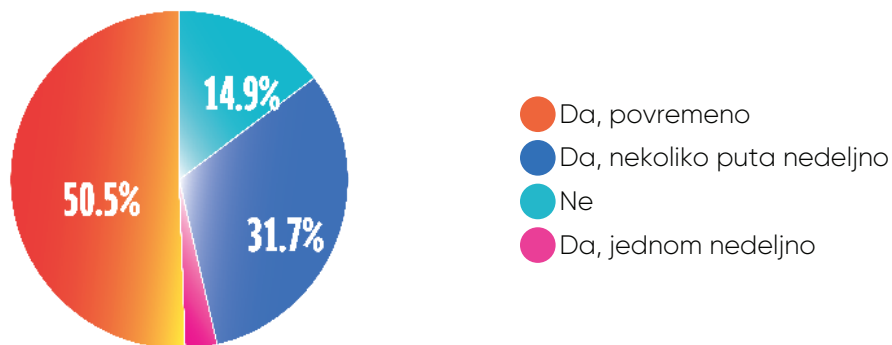
1. Pregled ankete:

Osnovni podaci:

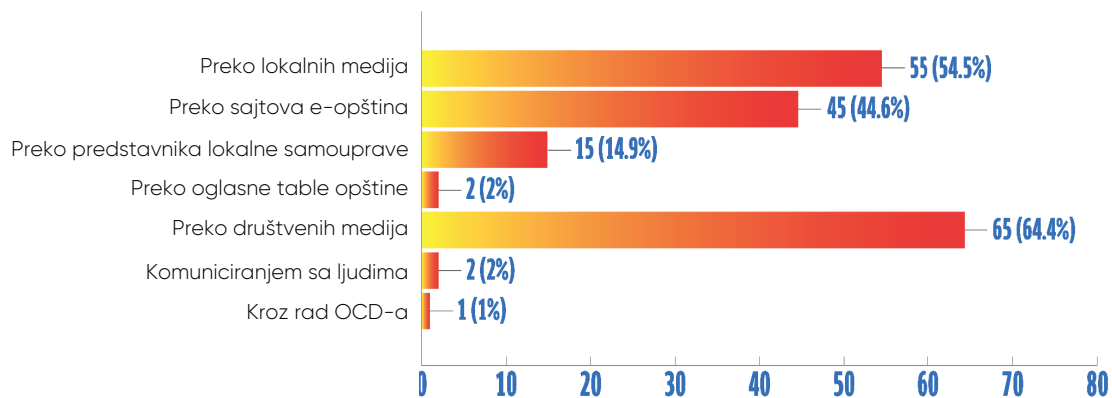
- Ukupno 101 odgovor
- Pol: 55,4% muškaraca; 44,6% žena
- Starost: 46,5% između 26 i 35; 26,7% između 36 i 55; 24,8% između 18 i 25;
- Opštine iz kojih potiču: 46,5% iz Severne Mitrovice; 21,8% iz Leposavića; 16,8% iz Zvečana; 7,9% iz Zubinog Potoka;

Ključni nalazi:

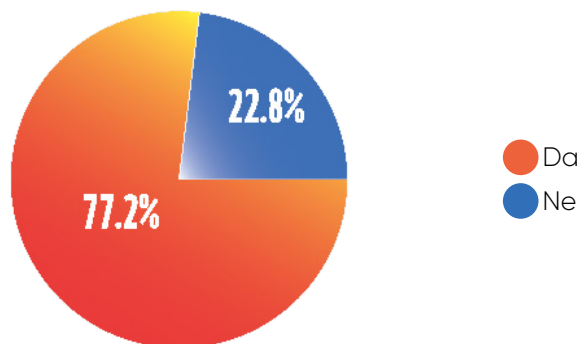
1) Koliko često se informišete o radu opština na severu Kosova?

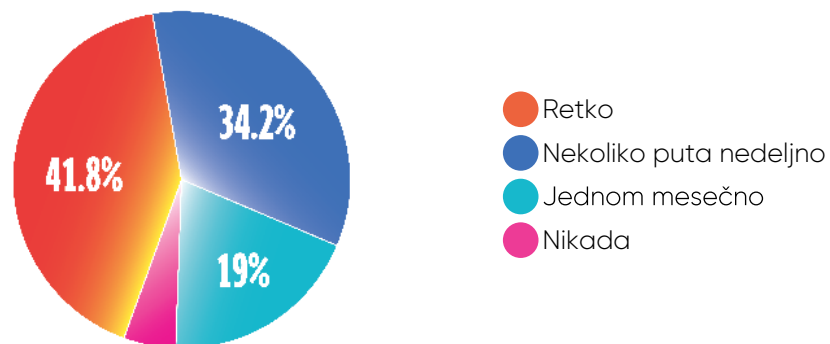
2) Kako se informišete o radu vaše opštine?

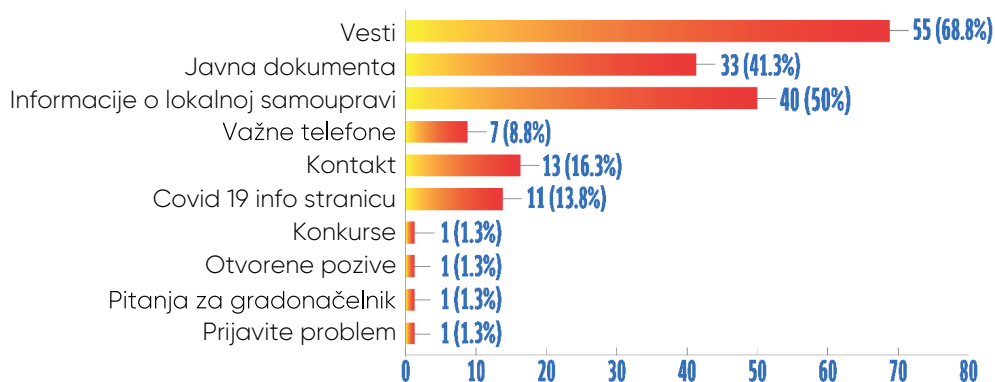
3) Da li znate da postoje veb stranice (elektronske platforme) četiri opštine na severu Kosova - E-opštine?

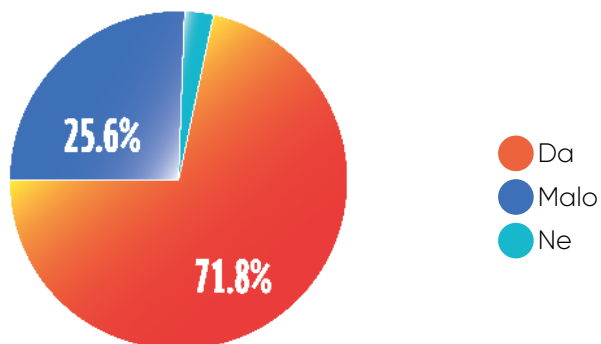
4) Koliko često posećujete platforme E-opština?

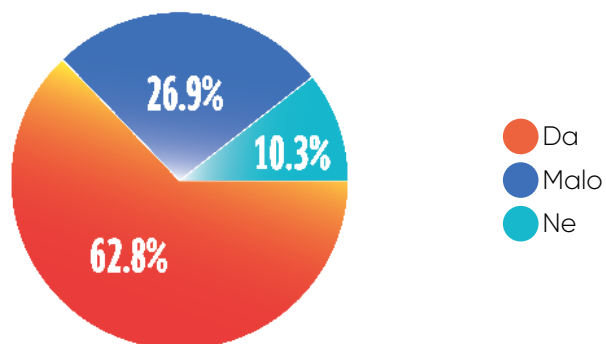
5) Šta najviše tražite na platformama E-opština?

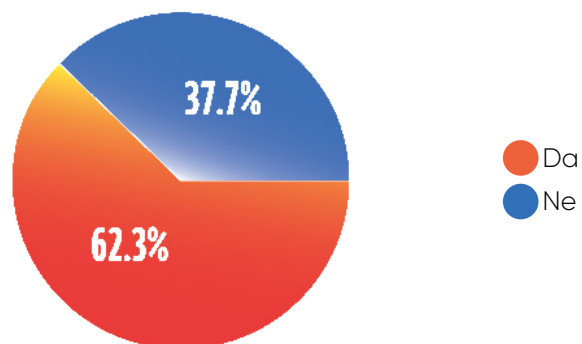
6) Da li mislite da su informacije pružene na platformama E-opština korisne za razumevanje prioriteta, politika i funkcionisanja opština?

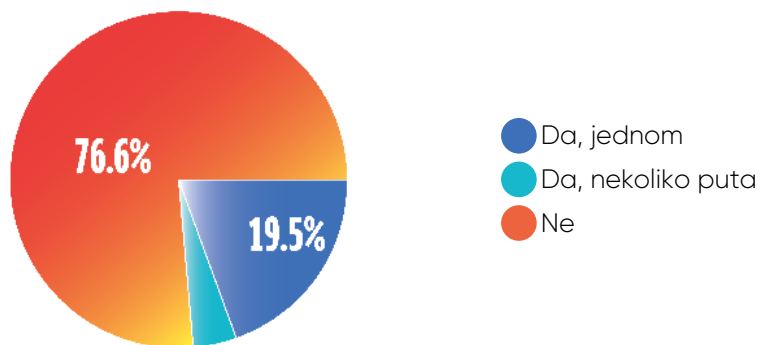
7) Da li mislite da veb platforme E-opština pomažu opštinama da budu transparentnije i odgovornije prema građanima?

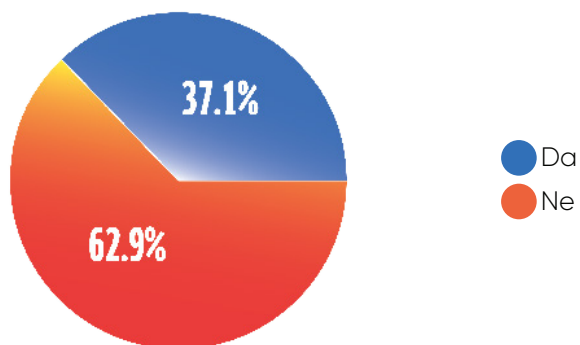
8) Da li su vam E-opštine pomogle da dobijete informacije tokom pandemije?

9) Da li ste ikada poslali zahtev opštini koristeći mehanizam Sistem 48h?

10) Ako jeste, da li ste dobili odgovor u roku od 48 sati?

2. Predlozi korisnika za potencijalna poboljšanja i karakteristike E-opština:

"Trebalo bi da pitanja upućena opštinama mogu da vide i drugi, kako bi se povećala odgovornost opština. Takođe, može postojati forum na kojem se raspravlja o nekim temama kako bi se opštinski službenici informisali."

"Želeo bih da vidim više informacija o radu odeljenja u opštinama i da imam što više elektronskim uslugama..."

"Više dokumenata od javnog značaja."

"Informacije o infrastrukturnim projektima i mogućnost za građane da daju predloge i ideje za opštinu, bez fizičkog odlaska".

„Funkcionalnost koja građanima omogućava da daju predloge i podnose ideje opštini."

"Informacije o projektima planiranim za narednu godinu sa podacima o rokovima za završetak radova i obezbeđenim sredstvima.

"Informacije o tenderima i rezultatima."

"Mogućnost onlajn zahteva za dokumentaciju."

"Omogućiti pristup odlikama Skupštine opštine"

"Konkursi za poslove."

"Intervjui sa opštinskim zvaničnicima."

O NSI

Nova društvena inicijativa - NSI je organizacija civilnog društva sa Kosova, koja takođe saraduje sa ključnim akterima u regionu Zapadnog Balkana i šire, kako bi uticala na inkluziju, izgradnju poverenja, procese demokratizacije i dobrog upravljanja na Kosovu. Pritom, NSI sledi svoju viziju inkluzivnog društva izgrađenog na poverenju i uvažavanju između zajednica, u kojem građani svih etničkih grupa aktivno učestvuju u društvu i njegovom upravljanju. NSI nastoji da stvori uticaj i donese promene osnaživanjem nevećinskih zajednica na celom Kosovu da učestvuju u društvenom i institucionalnom životu i poveća poverenje između zajednica. NSI veruje da poboljšanje položaja srpske zajednice na Kosovu i odnosa sa većinskom zajednicom je jedan od ključnih doprinosa inkluziji i demokratizaciji kosovskog društva.

VIZIJA

Vizija Nove društvene inicijative je inkluzivno društvo izgrađeno na poverenju i uvažavanju između zajednica na Kosovu i aktivnom učešću građana iz različitih etničkih grupa / nevećinskih zajednica.

MISIJA

NSI je organizacija civilnog društva koja osnažuje nevećinske zajednice da učestvuju u kosovskom društvenom i institucionalnom životu i povećava poverenje između zajednica podržavajući proces suočavanja sa prošlošću i normalizaciju odnosa Kosova i Srbije.

Zahvalnost

E-opštine su omogućene uz podršku:

PAX je holandska mirovna organizacija koja saraduje sa građanima i partnerima na zaštiti civila od ratnih dejstava, zaustavljanju oružanog nasilja i izgradnji pravednog mira. PAX posluje nezavisno od političkih interesa. Od 2017. godine PAX se udružio sa UN-Habitat-om i Community Building Mitrovica (CBM) u okviru Programa inkluzivnog razvoja, finansiranog od strane SIDA-e, i na taj način podržao NSI projekat „Povećanje učešća građana i odgovornosti u lokalnim samoupravama na severu Kosova“.

Misija OEBS-a na Kosovu podržava centralne i lokalne aktere da poboljšaju svoju nadzornu ulogu nad izvršnom vlašću i pruža savete o tome kako povećati transparentnost, komunikaciju i učešće javnosti, uskladusapprincipimadobrogupravljanja. OEBS je podržao NSI kroz projekat “Unapređenje uloge OCD, mladih žena i muškaraca budućih lidera u donošenju odluka i javnom životu (faza II), Aktivnost 1.1. – Podržavanje inovacija u učešću javnosti”.

Kancelarija Poverenika za jezike (OLC) ima mandat da nadgleda sprovođenje zakona o jezicima i saraduje sa institucijama za kako bi se unapredila primena zakona, promoviše i štiti pravo na upotrebu jezika svih zajednica na Kosovu. OLC je podržao NSI kroz projekat „Moja opština govori moj jezik“ 2019. godine.

Evropska zadužbina za demokratiju (EED) je nezavisna organizacija koja daje donacije i podržava ljude koji teže demokratiji u evropskom komšiluku – Istočnom partnerstvu, Bliskom Istoku i Severnoj Africi, Zapadnom Balkanu i šire.

Fond braće Rockefeller (RBF) unapređuje društvene promene koje doprinose pravednijem, održivom i mirnijem svetu.

 @newsocialinitiative

 @NSIMitrovica

 @nsimitrovica

 Čika Jovina V/117, North Mitrovica

 www.newsocialinitiative.org

 office@newsocialinitiative.org

